

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/539/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116205286
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6116205286.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov JUDr. Ferdinanda Zimmermanna a JUDr. Janky Boroškovej v právnej veci žalobcu: P. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XX, K. K., proti žalovanej: M. C., rod. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XX, K. K., v konaní zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Ivana Tršová Rejdovjanová, s. r. o., so sídlom B. S. Timravy 1366, Hriňová, IČO: 47 251 051, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 8C/85/2016-77 zo dňa 13. 07. 2016, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 8C/85/2016-77 zo dňa 13. 07. 2016 **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanej priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobu zamietol (prvý výrok). Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia vo výške 100 % (druhý výrok).
2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom trojizbového bytu a podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku. Žalobca tvrdil, že sa na základe rozhodnutia štátneho notárstva zo dňa 25. 08. 1988 stal členom SBD Banská Bystrica, v dôsledku čoho sa stal užívateľom bytu. Účastníci uzavreli v roku 1990 manželstvo, žalovaná nebola členkou SBD Banská Bystrica. Zmluvou č. 017/74/96-PV zo dňa 13. 01. 1997 o prevode vlastníctva družstevného bytu bol prevedený byt do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán sporu. Zmluvu o prevode považuje žalobca za absolútne neplatnú v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, pretože iba jemu vzniklo právo na uzavretie zmluvy už v roku 1988, teda pred uzavretím manželstva so žalovanou. Keďže neexistovalo spoločné členstvo manželov v družstevnom byte mal byť byt prevedený len do jeho výlučného vlastníctva. Súčasne považoval zmluvu za neplatnú aj z dôvodov v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, pretože SBD Banská Bystrica pripravilo zmluvu a vyzvalo jeho a žalovanú, aby zmluvu podpísali. Družstvo ich presvedčilo a nesprávne poučilo, že ak sú manželmi, musia vykonať prevod vlastníckeho práva na oboch manželov. Žalobca, vzhľadom na nezákonné poučenie SBD Banská Bystrica, považoval nadobudnutie vlastníctva bytu spolu so žalovanou za jedinou možnosť a nevedel, že zmluvu môže uzavrieť sám - bez žalovanej. Keby o tejto možnosti vedel, nikdy by takú zmluvu spolu so žalovanou neuzavrel.
3. Žalovaná žiadala návrh zamietnuť. Uviedla, že využili právo na uzatvorenie zmluvy o prevode, nikto ich nenútil, ani samotné SBD. SBD vypracovalo zmluvu na základe údajov, ktoré im poskytol žalobca, ktoré vlastnoručne žalobca vypísal, pričom ako nadobúdateľov uviedol žalobca nie len seba, ale aj žalovanú. Žalobca postupoval na základe jeho vážnej a slobodnej vôle, dobrovoľne, bez akéhokoľvek

nátlaku. Nebol uvedený do omylu, preto nemôže byť zmluva neplatná. Spoločné členstvo manželov vzniklo v deň podpisu zmluvy. Samotná zmluva označuje účastníkov ako členov družstva. Byt nadobudli v roku 1997 v čase trvania manželstva. Žalovaná vznesla námietku premlčania v súvislosti s tvrdenou neplatnosťou zmluvy žalobcom v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka.

4. V súlade s § 181 CSP súd prvej inštancie vykonal dokazovanie.

5. Žalobca podľa rozhodnutia v dedičskom konaní zo dňa 25. 08. 1988 nadobudol členský podielu v SBD Banská Bystrica. Účastníci uzatvorili manželstvo v roku 1990.

6. V konaní bolo nesporne zistené, že účastníci uzavreli zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu dňa 13. 01. 1997.

7. Súd prvej inštancie posudzoval nárok v súlade s § 39, § 49a, § 101 ods. 1, 2 § 143 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že námietka premlčania je dôvodne vznesená vo vzťahu k neplatnosti zmluvy v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, pretože sa jedná o neplatnosť relatívnu, kde plynie všeobecná trojročná premlčacia lehota, pričom všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť od uzatvorenia zmluvy dňom 13. 01. 1997, naviac žalobca nepreukázal akým spôsobom mal byť uvedený do omylu. Žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej lehoty.

8. Následne sa okresný súd zaoberal námietkou absolútnej neplatnosti zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keď žalobca videl neplatnosť v porušení § 17 ods. 6 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a v § 28 ods. 1 zák. č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách. Zistil, že ani jedno z uvedených zákonných ustanovení však SBD Banská Bystrica neporušilo, postupovalo v súlade s nimi. V zmysle § 704 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa žalovaná uzavretím manželstva so žalobcom stala spoločným nájomcom bytu, následne sa žalobca počas trvania manželstva dobrovoľne rozhodol využiť možnosť odkúpenia družstevného bytu, pričom do tohto času boli účastníci len nájomcami. Žalobca po svojej matke nezdedil byt ako nehnuteľnosť, ale nadobudol členský podiel v družstve. Vlastnícke právo k bytu bolo nadobudnuté až vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v roku 1997 počas trvania manželstva. V zmysle § 143 Občianskeho zákonníka žalobca nemohol nadobudnúť byt ako nehnuteľnosť a vlastnícke právo k nemu ako výlučný vlastník, ale mohol ho so žalovanou nadobudnúť len v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V čase uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva k družstevnému bytu žalobca konal na základe svojej slobodnej vôle, bez nátlaku, vážne a zrozumiteľne. Sám uviedol, že zmluvu podpísal a vedel, že spoluvlastníčkou sa stane aj žalovaná ako jeho manželka. Nemôže byť potom pravdivé tvrdenie o tom, že ho družstvo (SBD Banská Bystrica) uviedlo do omylu a takáto zmluva nemôže byť ani absolútne neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, pretože nejde o právny úkon v rozpore s dobrými mravmi, zákonu neodporuje a ani ho neobchádza. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno a bremeno tvrdenia na preukázanie absolútnej neplatnosti zmluvy. Na základe uvedeného, keďže k prevodu vlastníctva družstevného bytu nedošlo na základe neplatnej zmluvy, nemohol byť žalobca úspešný ani vo veci určenia vlastníckeho práva k bytu. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania, skutkových tvrdení žalobcu a žalovanej a využitých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

9. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP.

10. Proti rozsudku v súlade s § 355 CSP v lehote v súlade s § 362 ods. 1 CSP podal žalobca odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu nesprávnych skutkových zistení. Uviedol, že účastníci sa nemohli rozhodnúť, že odkúpia byt, keďže družstevný byt sa odkúpiť do vlastníctva nedá. Nie je tiež pravda, že dobrovoľne bez nátlaku postupoval pri odkúpení bytu. Uviedol, že nikdy neboli nájomníkmi v uvedenom byte, bývali v družstevnom byte, v ktorom bol on členom a manželka len osoba s trvalým pobytom. V danom prípade nešlo o kúpnopredajnú zmluvu.

11. Odvolateľ uviedol, že majetkové práva k bytu mu umožňovali po splatení úveru prevziať byt do výhradného vlastníctva, toto právo zdedil v roku 1989. V roku 1996, keď bol splatený úver v plnej výške, mu vzniklo právo prevziať byt do výhradného vlastníctva, podľa zákona o bytových družstvách, keď po splatení úveru vyzve bytové družstvo člena stavebného bytového družstva k podpisu zmluvy o prevode členských práv. Konal v omyle, v dobrej viere, že bytové družstvo, ktorého je členom, ho

zastupuje v súlade s právnymi predpismi, tak ako konalo pri iných právnych úkonoch v jeho mene. Nemal dôvod pochybovať o jeho konaní. V konaní predložil všetky dôkazy, aj dôkaz, že v deň podpisu prevodu žalovaná nebola členkou SBD a on ním bol. Uviedol paragrafy zákona, ktoré jasne a zreteľne stanovujú kto a za akých podmienok môže prevziať byt od SBD a ktoré zákony porušilo SBD. Žalovaná nepredložila kúpnopredajnú zmluvu. Nesúhlasil so záverom súdu, že nejde o absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Navrhol zrušiť rozsudok okresného súdu v plnom rozsahu.

12. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedla, že žalobca tvrdí, že vzhľadom na nesprávne poučenie bytovým družstvom považoval uzatvorenie predmetnej zmluvy o prevode za neplatné, mal za to, že ide o jedinú zákonnú možnosť a nevedel, že má nárok na uzavretie zmluvy len sám bez manželky. Keby to vedel, nikdy by nebol súhlasil, aby bol byt prepísaný do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V tomto smere vzniesla námietku premlčania, a preto súd nemohol posudzovať neplatnosť zmluvy z dôvodu, že predmetnú zmluvu uzatvoril žalobca v omyle. Žalobca využil svoje právo a vyzval stavebné bytové družstvo na uzatvorenie zmluvy o prevode vlastníctva bytu. Toto právo využil spolu so svojou manželkou - žalovanou, t. zn. slobodne a dobrovoľne sa rozhodli, že si v danom čase odkúpia predmetný byt. Ako nadobúdateľov predmetnej nehnuteľnosti, t. j. bytu, uviedol žalobca nie len seba, ale aj žalovanú, v tom čase jeho manželku. Predmetný byt účastníci konania nadobudli v plnom vedomí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalobca sám inicioval a vyzval stavebné bytové družstvo k úkonu týkajúceho sa prevodu vlastníctva bytu a sám poskytol identifikačné údaje členov družstva. Žalobca nikdy nekonal v omyle, tak ako tvrdí. Spoločné členstvo manželov účastníkov konania vzniklo dňa 13. 01. 1997 v deň podpísania zmluvy o prevode. Samotná zmluva obsahuje v čl. I. identifikáciu zmluvných strán, pričom sú za členov družstva uvedení žalobca a žalovaná. Predmetný byt nadobudol žalobca so žalovanou v roku 1997, tzn. v čase, kedy boli manželmi a teda ho mohli nadobudnúť jedine v režime BSM. Finančné prostriedky, ktoré žalobca so žalovanou spolu investovali v rámci prevodu družstevného bytu, boli použité z masy BSM, tzn. jednalo sa o spoločné finančné prostriedky účastníkov tvoriace BSM. Vzhľadom na uvedené navrhla žalovaná rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

13. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej k jeho odvolaniu nevyjadril.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu podľa § 379, 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 CSP, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne.

15. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní a procesným postupom okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

16. Odvolací súd v konaní súdu prvej inštancie nezistil vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok.

17. Odvolania žalobcu nepoukazujú na žiadne také dôvody, ktoré by podmieňovali zmenu rozhodnutia.

18. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd, vzhľadom na odvolacie dôvody udáva, že súd prvej inštancie v súlade s § 153 ods. 1 OSP rozhodol na základe správne zisteného skutkového stavu.

19. Žalobca sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom trojizbového bytu a podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku. Žalobca tvrdil, že na základe dedenia sa stal členom SBD Banská Bystrica a užívateľom bytu, žalovaná nebola členkou SBD Banská Bystrica. Zmluvu č. 017/74/96-PV zo dňa 13. 01. 1997 o prevode vlastníctva družstevného bytu, ktorou bol prevedený byt do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán sporu považuje za neplatnú v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, pretože iba jemu vzniklo právo na uzavretie zmluvy, tiež je neplatná v súlade s § 49a Občianskeho zákonníka, nakoľko ju uzavrel v omyle.

20. Okresný súd na základe správne zisteného skutkového stavu správne vec rozhodol, keď návrh zamietol. Okresný súd sa zaoberal námietkou absolútnej neplatnosti zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keď žalobca videl neplatnosť v porušení § 17 ods. 6 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov

a nebytových priestorov a v § 28 ods. 1 zák. č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách, ani jedno z uvedených zákonných ustanovení porušené nebolo.

21. Vzhľadom na skutočnosti uvedené žalobcom v odvolaní odvolací súd pre úplnosť udáva, že podľa občianskeho zákonníka účinného v čase smrti matky žalobcu, v súlade s § 179 OZ, ak zomrel užívateľ družstevného bytu, ak nešlo o byt v spoločnom užívaní manželov, prechádzalo smrťou užívateľa jeho členstvo v družstve a právo užívať byt na toho dediča, ktorému pripadol členský podiel - v danom prípade, tak ako tvrdil žalobca stal sa členom družstva a v súlade so zákonom mu vzniklo aj právo užívať byt. V súlade s Občianskym zákonníkom účinným v čase uzavretia manželstva účastníkmi v roku 1990, v súlade s § 176 OZ, ak nadobudol právo užívať byt niektorý z manželov pred uzavretím manželstva, vznikne obom manželom právo spoločného užívania tohto bytu uzavretím manželstva. S účinnosťou od 01. 01. 1992 v súlade s § 871 OZ právo osobného užívania bytu a právo užívania iných obytných miestností a miestností neslúžiacich na bývanie, vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa mení dňom účinnosti tohto zákona na nájom. Spoločné užívanie bytu a spoločné užívanie bytu manželmi sa mení na spoločný nájom. Obaja účastníci sa stali spoločnými nájomcami predmetného bytu. Teda nesprávny je záver žalobcu, že manželka bola len osobou s trvalým pobytom v predmetnom byte.

22. V súlade s § 24 zák. č. 42/1992 Zb. (účinného v čase uzatvorenia zmluvy o prevode vlastníctva) členovia bytových družstiev, ktorí sú nájomcami bytov a nebytových priestorov, môžu do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona vyzvať bytové družstvo na uzavretie zmluvy, ktorou na nich družstvo bezplatne prevedie vlastníctvo k bytu a nebytovému priestoru. Žalovaná bola ku dňu uzatvorenia zmluvy o prevode nájomcom bytu a rovnako členkou družstva, o ktorej skutočnosti predložil dôkazy sám žalobca (mala splatený aj členský podiel), teda nedošlo k uzatvoreniu zmluvy, tak ako to uvádzal žalobca, v rozpore s § 17 ods. 6 zák. č. 182/1993 Z. z., ktorý vyžaduje členstvo v družstve a nájomný vzťah, rovnako zmluva je v súlade s § 28a ods. 1 zák. č. 42/1992 Zb..

23. Žalobca v odvolaní namietal, že v deň podpisu žalovaná nebola členkou SBD, hoci on ním bol. Z vykonaného dokazovania - dokladu predloženého žalovaným vyplýva, že ku dňu podpisu zmluvy žalovaná bola členkou SBD. Uvedené potvrdenie predložil sám žalobca spolu so žalobou ako dôkaz.

24. Pokiaľ žalobca v odvolaní udáva, že bol uvedený do omylu, odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že v prípade, aj keby predmetný úkon žalobca urobil v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť, resp. ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne, spôsobuje to neplatnosť právneho úkonu, avšak súd prvej inštancie správne uvedené posúdil v súlade s § 40a Občianskeho zákonníka, tak že ide o relatívne neplatný právny úkon. Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a Občianskeho zákonníka, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takýmto úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Všeobecná premlčacia lehota je v súlade s § 101 OZ trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť od uzatvorenia zmluvy dňom 13. 01. 1997, žaloba bola teda podaná po uplynutí premlčacej lehoty.

25. Pre úplnosť odvolací súd udáva, že odvolateľ v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedol skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné posúdiť konanie žalovanej v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na daný zistený skutkový stav. Posudzovanie dobrých mravov nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprímerane oslabovať subjektívne práva účastníkov, vyplývajúce z právnych noriem. Postup súdu podľa § 3 ods. 1 OZ a posúdenie konanie ako v rozpore s dobrými mravmi má preto miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, ako je dosiahnutie hospodárskych cieľov, či uspokojenie iných potrieb, kedy hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť, či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanujúcim výkonom práva), prípadne kedy je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa tak vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, a to aj v závislom výroku o náhrade trov konania. Odvolateľ nevzniesol žiadne námietky v odvolaní proti rozhodnutiu v tejto časti a rozhodnutie, vzhľadom na pomer úspechu vo veci je rozhodnutie v súlade s § 255 CSP.

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaná bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná a preto jej vzniklo proti žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania.

28. O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpisu uvedie, tiež proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).